

MIKES KELEMEN ÖSSZES MŰVEI
IV.

AZ IFJAK KALAUZA
SAJTÓ ALÁ RENDEZTE
HOPP LAJOS

TARTALOM

AZ IFJAK KALAUZA
A KERESZTYÉNI ÁITATOSÁGBAN

Az Isten Fiához valo imádság

ELÖL JÁRÓ BESZÉD

ELSÖ KÖNYV
Hogy mitsoda okok, és indulatok köteledzik az embereket arra.
hogy a jó erkölcsre adgyák magokat ifiuságokban.

MÁSODIK KÖNYV
Hogy mitsoda szükseges modokal. lehet jó erkölcsü lenni az ifiuságban

HARMADIK KÖNYV
Hogy mitsoda akadályok fordittyák el. az ifiakot a jó erkölcstöl.

NEGYEDIK KÖNYV
Az ifiuságnak szükséges jó erkölcsökröl

ÖTÖDIK KÖNYV
Az élet rendének választásárol.

AZ IFFIAKNAK KALAUZZA
AZ ISTEN UTTYÁBAN

ELÖL JÁRÓ BESZÉD.

ELSÖ SZAKASZ
Hogy micsoda okok köteledzik az embereket. az jó erkölcsre adni magokot iffiuságokban

MÁSODIK SZAKASZ
Az iffiuságban, az jó erkölcsökre valo. szertevésnek módgyairól.

HARMADIK SZAKASZ
Hogy micsoda akadályok fordittyák el az iffiakot az jo erkölcstöl.

NEGYEDIK SZAKASZ
Azokról az jó erkölcsökröl, mellyek szüksegesek az iffiuságban

ŐTŐDIK SZAKASZ
Az élet rendinek választásárol

AZ IFJAK KALAUZA
A KERESZTYÉNI ÁITATOSÁGBAN
1751

Az Isten Fiához valo imádság

Tenéked oh' lelkeknek ura. akarom és kel is szentelni ezt amunkát, te tölled vettem. szükséges azért hogy néked viszá is adgyam. és ezt néked ajánlván, olyat adok viszá, a mely tégedet illet, [1] minden ókból, itt ate Isteni igéid vannak fel téve. és azok, a mellyeket. Szent Lélek méltoztatot sugarlani a te nagy szolgaidnak. ate kegyelmed segitett arra hogy azokot rendiben tegyem, ehez a munkához azért a nagy buzgoságért kezdettem, a melyel voltál az emberek [2] üdveségekhez a földön valo létedkor, és remélvén segittségedet bizodalomal kezdettem ehez, oh' én Istenem vegyed kedvesen ajándékodot, és azt meg ne vessed, méltatlanságáért annak. a ki néked ajánlya. adgyad hogy az én nyomoru voltom meg ne tartoztassa jóságodnak erejét, és meg ne gátollya szent oktatásidot gyümölcsöt hozni a lelkekben.

Szenttséges Jésus ted foganatosá szent Lelkedel e könyvben lévö szókót, adgyad hogy mind azok akik ezt olvasák, meg üsmerjék magokban, miképen tartoznak tégedet szolgálni, és hogy mely igen kivánod üdveségeket, beszély uram az ö sziveknek. a midön ezek abetük beszélnek szemeknek., és kegyelmedel olttsad beléjek az oktatásokot, a melyeket itt találnak üdveségekre. Ideje, és szükséges, hogy meg mutassad az ifiu lelkeknek irgalmaságodnak erejét. Tempus faciendi Domine, dissipaverunt legem tuam. nagyob része közüllök akor hágy el., a midön szolgálatodot kellene el kezdeni, el felejtik a nagy kötést mellyet tettek veled a kereszttségben, és azt a meg betsülhetetlen kegyelmet, melyet vettek Joságodtol oh' meg válto Isten. ne engedgyed. el veszni a lelkeket, a kiket véredel váltottad meg, és akiknek üdveségekért, anyi szeretetet mutattál, tarsd öket szolgálatodban., és ne engedgyed, hogy meg hajttsák térdeket a báál elöt, ujisd meg papjaidnak szivekben azt a buzgoságot, a melyel voltál az ifiak üdveségihez, és ad meg nékem azt a kegyelmedet, a melyet alázatoságal kérem, hogy hüségel fordithasam minden munkáimot ditsöségedre.

ELÖL JÁRÓ BESZÉD

Ennek a könyvnek kedves olvaso,. igen kevés szüksége vagyon az elöl járó beszédre, és ha egyet tsináltam., azt tsak azért, hogy meg tudgyad, hogy nem tsinálni. mivel az elöl járo beszédek. arra valok, hogy az olvaso meg tudgya az auctornak szándékát, vagy azt, hogy mi okozta munkáját, vagy hogy mitsoda rendre, és haszonra kel vigyázni munkájában, A mi pedig az én szándékomot illeti. a nem egyéb, hanem a mint a könyvet neveztem az ifiak kalauzának., hogy az ifiak oktatást vegyenek. az áitatoságban, eminden szándékom és Czélom. akarván magamot oktatni, gondolván, hogy a mit magam számára irtam., ugyan a szolgálhatna az ifiak oktatására is, és ugy, a nékem hasznosab volna, mivel a bizonyos, hogy atanitás, atanulásnak. leg jób modgya., rendben vévén tehát ezt a könyvet., abban ött dologrol tractálok. a melyek leg szükségesebnek láttzottak lenni, hogy az ifiak elgendö oktatást vehesenek. az áitatoságra, Elöször, hogy mitsoda indulatok köteledzik oket arra, Masodszor,. hogy mitsoda modon nyerhetik azt meg, Harmadszor; hogy mitsoda akadályok. és nehezségek találtatnak abban., Negyedszer., hogy mitsoda jó erkölcsök kivantatnak nékik, Ötödször, hogy miképen tudgyák jól meg választani azéletnek rendét. ez olyan dolog. a melyet nem igen üsmérik az ifiak.

A Mi pedig ennek a könyvnek hasznát illeti, arrol kedves olvasó, nem énnekem, hanem néked

kel itéletit tenni, mint hogy arra avégre iratatott, hogy az ifiak oktatására legyen, hosznosnak fogod tehát betsüleni, a mely dolgokal pedig tele ez a könyv, azokat vagy a szent Irásbol, vagy a szent Atyákbol vették ki, azok hasonlo itéletet tétetnek veled, hogy ha pedig a rend melyet tartottam néked könyünek láttzik. ugy egész lesz. az itélet is.

De azt jó meg tudni. hogy tsak az ifiaknak irok, és tsak önékik készitettem ezt a munkát. hogy ha pediglen idöseb koruak olvasák ezt. kérem hogy felebaráti szeretettel olvasák, meg mentvén, ha mi fogyatkozást találnak abban, és vegyék jól, a mi jót abban találnak. de te(kedves olvaso akiért irom ezt a könyvet). arra kérlek hogy fordittsad hasznodra ezt a munkát., melyet az üdveségedre adok néked. ebben az oktatásban fiamnak nevezlek., mivel ebben ugy tekéntelek mint fiamot, olvasad tehát ezt a könyvet. hogy az üdveségedre oktattassál. és jó idején meg tanullyad mit kellesék tselekedned egész életedben., tudni illik. azt szolgálni. a kinek mindenel. tartozol., hogy pediglen valoságos hasznodra fordithasad., két dolgot kivánok tölled.

Elöször. hogy ezt a könyvet atanulásnak kedviért olvasad. figyelmeteségel. és rendiben egy más után.

[3] Másodszor. gondold meg azt, hogy nem én tanitalak, hanem az Isten, a ki elödben adgya a szent irásokban lévö szent oktatásokot, és a szent Atyák irásit, olvasad tehát azt. azal a tisztelettel a melyel tartozol. annak az imádando mesternek, és keresed abban a szenttséges forrásban a bölcseséget, a mely nélkül minden más tsak bolondság. boldog vagy ha azt ugy keresed a mint kel: és hogy ha még azt is el mondhatod a leg bölcseb emberel. hogy ifiuságodban kerested abölcseséget. és valojában arra adván magadot. azt meg találtad, és aban elé mentél, adgyad tehát valamint ö az Istennek a ditsöséget, Danti sapientiam, dabo gloriam. és olyan hasznot vész magadnak. a mely örökké meg marad.

A RÉSZEK TÁBLÁJA.

Elsö könyve.

Hogy mitsoda okok. és indulatok köteledzik az embereket arra, hogy a jó erkölcsre adgyák magokat ifiuságokban.

Első Rész. Hogy mitsoda végre teremtetet az ember. 1

2 Rész. A kereszttség kegyelmére valo hivatásrol. és annak köteleségeiröl. 9

I Articulus A keresztyéni rend nagyságárol, és akegyelemröl amelyet az Isten teszen azal. a kit arra a rendre hi. 10

II Art A keresztyének nagy koteleségiröl 13

3 Rész Hogy az Isten különösön kivánnya. és kedveli az ifiuságnak szolgálattyát. 17

4 Rész Hogy az Isten különösön szereti az ifiakot, és hogy örömest mutattya hozájok kegyelmit. 22

5 Rész Hogy azok a kik nem adgyák Istennek magokot ifiuságokban. igen meg boszonttyák. 28

6 Rész Hogy az Isten utállya arosz erkölcsu ifiakot 34

7 Rész Hogy rend szerént az ifiuság idejétöl füg az üdveség 41

8 Rész Hogy azok akik a jó erköltsöt követték ifiuságokban. rend szerént azt meg is tarttyák könyen egész életekben 45

9 Rész A szent irásbol valo nevezetes példák. 51

10 Rész Hogy azok akik arosz erkölcsre adták volt magokot ifiukorokban., abol nehezen térnek ki. és ugy történhetik. hogy talám soha sem. 61

11 Rész A fellyeb mondot dolgokrol valo példák. 68

12 Rész Azokrol valo példák. a kik soha el nem hadták ifiuságoknak rosz erkölcseit. 78

13 Rész Hogy mitsoda nagy roszak következnek az ifiuságnak rosz életiböl. 84

I Art Az elsö roszrol mely a halál, a melyet az ifiuságnak vétkei okozák idö elöt sokaknak 85

II Art A második rosz a mely az ifiuságban tett vétekért vagyon az elmének meg vakulása, és a vétekben valo meg keményedés 88

III Art. A harmadik rosz. a sok szép reménségeknek el vesztése. 91

IV Art Negyedik rosz származván az ifiuság vétkeitöl. az emberek közöt valo vétkeknek el áradása. 97

14 Rész Hogy az ördög minden erejét arra fordittya, hogy az ifiakot arosz erkölcsre vihese 100

15 Rész bé fejezése mind annak valamit mondottunk ebben az elsö könyvben. 105

Második könyv.

Hogy mitsoda szükséges modokkal. lehet jó erkölcsü lenni az ifiuságban 112

Elsö Resz hogy miben ályon a valoságos jó erkölcs. 113

2 Rész Hogy a jó erkölcsöt ugy nyerik meg. ha azt ohattyák. 117

3 Rész Azimádságrol. harmadik módgya a jó erkölcs el nyerésinek 119

4 Rész Hogy szeretni kel, és keresni az oktatást. 123

5 Rész Hogy mitsoda szükséges a jó erkölcsnek uttyában a kalauz, fö képen az ifiuságnak idejében. 125

6 Rész. A gyonásrol. elöször a közönségesen valo gyonásrol. 132

7 Rész A rend szerént valo gyonásrol. 139

8 Rész A gyonásrol valo szükséges oktatás. 142

9 Rész A szent komuniorol. 148

10 Rész Mint kel a szent komuniohoz készülni. 150

11 Rész. A regi imádságrol. 154

12 Rész Az estvéli imádságrol. 158

13 Rész. A szent Miséröl 162

14 Rész A munkárol. és aidö töltéséröl. 165

15 Rész A maga meg üsmérés igen szükséges az ifiaknak. 168

16 Rész A jó könyvek olvasásárol. 173

17 Rész A rosz könyvekröl. 178

18 Rész A jó tarsalkodásrol. 181

19 Rész A. B. szüz, és Josefhez valo aitatoságrol 184

20 Rész Az örzö Angyalhoz és ahoz a szenthez valo áitatoságrol. a kinek nevét viselik 192

21 Rész Az innepekröl, és különösön a vasárnaprol. 196

22 Rész A parochialis templomban valo menetelröl 204

Harmadik könyv

Hogy mitsoda akadályok fordittyák el az ifiakot a jó erkölcstöl 217

Elsö Rész Elsö akadállya az ifiak üdveséginek az oktatásnak fogyatkozása. 218

2 Rész A második akadály. a szüléknek kedvezések, rosz példa adások és rosz oktatások. 221

3 Rész A harmadik akadálya az ifiak üdveséginek. az engedetlenség. 230

4 Rész negyedik akadály az alhatatlanság. 236

5 Rész. A jónak szégyene. 240

6 Rész A hatodik akadály a rosz társaság 244

I Art hogy a mitsoda ártalmas

II Art két dolog artalmas a rosz társaságban, a beszéd. es a példa. 247

III Art négy féle rosz társaságot kel el kerülni 251

7 Rész hetedik akadálya az ifiak üdveséginek a henyélés 253

8 Rész nyoltzadik akadály a szemérmetlenség. 260

I Art hogy a tisztátalan vétek az ifiuságnak leg nagyob ellensége 261

II Art hogy mitsoda keserves dolgok követik a tisztátalanságot 264

III Art Az olyan nyomorultul meg holtakrol valo példák, a kik a tisztátalan vétket követték. 273

IV Art A tisztátalanság ellen valo orvoságok 281

V Art Hogy a szemérmetlenségnek okait el kel kerülni 285

VI Art Más egyéb különös orvoságok. a tisztátalanság ellen 291

9 Rész A kisértetekröl 294

I Art Hogy mi legyen a kisértet 295

II Art hogy a kisértetet el nem lehet kerülni. és hogy idején kel készülni ahoz. 298

III Art. Holmi olyan gondolatok. melyek az elmét meg erösittik a kisértetekben 300

IV Art Hogy mit kellesék tselekedni a kisértetek iránt. 306

V Art. Hogy mitsoda mesterségekel tsallya meg az ördög az embereket a kisértetekben 309

VI Art Hogy mitsoda fogyakozásokban esnek az ifiak a kisértetekben. 314

VII Art Hogy mit kel tselekedni a meg gyözetet kisértet után. 318

VIII Art nevezetes példa a melyböl meg láthatni mint kellesék a kisértet ellen állani. 320

10 Rész Az akadályokrol mely a gazdag iffiakot tekéntik. 325

11 Rész A nemesek különös akadályirol 332

12 Rész Az olyan ifiu egyháziaknak kik beneficiumokot birnak különös akadályirol 338

Negyedik könyv

Az ifiuságnak szükséges jó erkölcsokröl 345

Elsö Rész Hogy az ifiaknak követni kel a kristust ifiuságában 346

2 Rész Az Isteni félelemröl. 352

3 Rész Az Isteni szeretetröl. 355

4 Rész A szülékhez valo tiszteletröl 361

5 Rész Hogy kiket kel még másokot is tisztelni. 368

6 Rész Az engedelmeségröl 370

7 Rész A tisztaságrol 372

8 Rész A szemérmeteségröl 376

9 Rész A modos maga viselésröl 379

10 Rész A beszédekben valo szemérmeteségröl. 385

11 Rész A nyelvnek más egyéb rosz erkölcseiröl, és leg elöbször az esküvesröl 389

Az ember szollásrol. 393

A boszuság, vagy a gyalázattal valo illetésröl 396

A veszekedest szerzökröl 398

A hazugságrol. 400

12 Rész. A mértékleteségröl 404

13 Rész. A kegyeségröl. a haragrol. 409

14 Rész A felebarátal valo békeségröl 418

15 Rész. A botsánatrol és a boszu állásrol. 423

16 Rész A felebaráti szeretetröl 431

17 Rész A felebarati intésröl 438

18 Rész A baráttságrol 449

19 Rész A játékokrol, és a mulattságokrol. 456

20 Rész Az adakozásrol. a fösvenység ellen. 460

21 Rész Az alamisnárol 467

22 Rész Az alázatoságrol 475

ötödik könyve

Az élet rendenek valasztásárol. 484

Elsö Rész Hogy mitsoda szükséges az életnek rendét jol meg választani 485

2 Rész Hogy rend szerént mitsoda fogyatkozásban esnek a választásban 489

3 Rész Az élet rendének jol meg választására valo modok 495

4 Rész Hogy jól véghez lehesen vinni az élet rendének választását., igen szükséges arrol gondolkodni még idö elött. 501

5 Rész Hogy mitsoda modokal kel élni a midön végeznek az élet rendinek választásárol 502

6 Rész Hogy mit kellesék tselekedni, a midön a rend választásnak idejét el érik. 505

7 Rész Hogy mitsoda személyektöl kel kérni tanátsot, az élet rendinek választásában 511

8 Rész Hogy ha leheté az ilyen választásban a szüleket halgatni. 514

A szüléket illetö tanáts a gyermekek hivataloságirol. 517

9 Rész Az életnek külömb féle rendeiröl leg elöbször az egyházi rendröl 529

I Art Az egyházi rendnek nagy köteleségiröl. és veszedelmiröl. 530

II Art Az egyházi rendre valo hivatásrol 537

III Art Hogy mitsoda készülettel kel lenni az egyhazi rendhez. 542

IV Art. Ennek a résznek bé fejezése 548

10 Rész A szerzetesi rendröl 554

I Art Hogy mi legyen a szerzetesi rend. 556

II Art Hogy mi képen lehesen meg üsmérni ha hivatalosé valaki a szerzeteségre. 561

III Art. Hogy arra idöt kel venni, hogy meg lehesen üsmérni, ha valaki hivatalosé a szerzetes rendre 566

11 Rész. A világi eletnek külömb féle rendeiröl. 571

I Art A fö renden lévökröl és azokrol a kik igazgatnak 572

II Art A birák és a magistratusok hivatallyirol. 585

III Art Az udvari életröl 593

IV Art A hadi rendröl 597

V Art A világi életnek. meg más rendeiröl.

12 Rész A házaság rendéröl 605

I Art Hogy mit kel meg tudni a házaság rendéröl 606

II Art Hogy mitsoda készülettel kel lenni a házaság rendéhez. 610

III Art A fellyeb valo résznek bé fejezése 621

13 Rész A nötelenségnek rendéröl. 625

14 Rész Igen hasznos intések a melyek az olyan ifiakot tekéntik, a kik a világban kezdenek lépni. 632

Első intés hogy az idö amelyben az ifiuságbol ki kelnek és a világban kezdenek menni az életnek leg veszedelmeseb ideje 634

II Intés Hogy egy ifiu embernek a ki a világban kezd lépni. elsö gondgya a légyen, hogy meg tarttsa és kövesse az aitatoságot a melyet ifiuságában követte 636

III Intés Hogy szorgalmatoságal el kel kerülni arosz társaságot, 638

IV Intés Hogy valamely hasznos foglalatoságra kel magát adni. 640

V Intés Hogy az ifiak rend szerént valo veszedelminek ezen harom okait el kel kerülni. 642

VI Intés Hogy abban az idöben el kel kerülni a tétovazást a hivatalnak választása iránt 643

VII Intés Hogy elöre meg lássa hivatallyának veszedelmit és köteleségit. 645

VIII Intés Hogy idején szoktattassa magát arra, hogy ne szégyenellye a jó erkölcsöket és azoknak tselekedetit követni 646

IX Intes Hogy az allando és avaloságos jó erkölcsre adgya magát 647

X Intés Hogy hová továb eröseb legyen a hitben és avallásban 653

XI Intés Hogy a keresztyéni tudományokban meg gyarapodgyék. 657

15 Rész A keresztyéni tudományokrol 658

Elsö tudomány. Hogy mi nem ez életért teremtettünk hanem a menyért

II Tudo. Hogy az üdveségnél nagyob dolgunk nintsen ez életben. 659

III Tudo Hogy az üdveséget bajal, és munkával nyerik meg 660

IV Tudo Hogy a mi leg elsö gondunk ez életben a legyen. hogy az Istennek tessünk, és kegyelmében élyünk, 660

V Tudo. Hogy az Isten kegyelmében nem lehet lenni hogy ha tsak tellyeségel azt fel nem teszik hogy azIstent soha halálos vétekel meg nem bánttyák . . 661

VI. Tudo. Hogy a véteknél nagyob nyomoruságban nem eshetik az ember. 662

VII. Tudo Hogy az utolso veszedelem. a halálos vétekben valo halál 663

VIII. Tudo Hogy ezveszedelem sokakal meg történik. és azokal is a kik erröl leg kevesebet gondolkodnak 664

IX Tudo Hogy gyakorta kel gondolkodni a halálrol az itéletröl, és az örökké valoságrol. 665

X Tudo Hogy az Istent magáért és szeretetböl kel szolgálni. 665

XI Tudo Hogy el kel rendelni minden tselekedetinket 666

XII Tudo Hogy a világ minden itéletiben és tudományiban meg tsalatkozik. 668

XIII Tudo Hogy a földi dolgokot meg kel vetni, és tsak az Istenhez. kel ragaszkodni. 669

utolso Rész.

A végig valo meg maradásrol. 670.

az Ifjak Kalauza
a Keresztyéni
Áitatoságban

ELSÖ KÖNYV

Hogy mitsoda okok, és indulatok köteledzik az embereket arra.
hogy a jó erkölcsre adgyák magokat ifiuságokban.

Elsö Rész

Hogy mitsoda végre teremtetet az ember.

Mindenek felet azt leg szükségeseb az embernek meg tudni, hogy mi végre vagyon evilágban; ezt is kel leg elöbször meg tanulni, mert okos teremtet állat lévén az utolso végre kel néki munkálodni, a melyben boldogságát találhasa, arra a végre pedig nem munkálodhatik. hogy ha arrol olyan üsmerettsége nem lészen. a mely néki arra kivánságot adgyon., és amely fel gerjesze arra. hogy minden modot keresen annak el érésére, egy olyan ember aki a maga utolso végit nem üsméri, nem külömb az oktalan állatnál. mert tsak ajelen valokot tekinti. a testi, és a láthato dolgokot. valamint az oktalan állatok. és ebben ö, annál is nyomorultab azoknál, hogy azok magokhoz valo boldogságokot találnak a testi dolgokban, ö pediglen nem hogy nyugodalmat találhatna azokban. hanem tsak nyughatatlanságot, és véghetetlen nyomoruságot talál.

Ennek az utolso végnek tudatlanságabol származik az emberek életének minden rendeletlensége. és meg romlása. mert nem üsmervén az ö menyei eredeteket, sem azt az

Isteni, és nemesi véget, a melyre teremtöjök rendelte öket, meg elégesznek hogy ezen halando életnek jovait birhasak. nem emelvén fellyeb se gondolattyokot, se kivánságokot, ugy élnek eföldön, mint ha tsak a földért teremtettek volna.

Es mint hogy a szánakodásra méltó dolog volna, hogy ha egy olyan gyermek a ki királyi vérböl születet, és arra rendeltetett hogy még a királyi páltzát hordoza. a pásztorok közöt tudatlanságban neveltetvén fel, tsak egyedül azal meg elégednék hogy veritékivel kerese szegényül életét. nem gondolkodván leg kisebet is arol a nagy szerentséröl. a melyre születet, ugyan is siralomra méltó dolog. hogy az emberek, a kik amenynek fiai, akik arra rendeltettek Istentöl, hogy ót uralkodgyanak véle együt örökké, még is oly igen el felejtik azt a boldog véget amelyért teremptettek, és minden kedveket a földi dolgokban vetvén, nyomorultul meg foszttyák magokot attol az örökös boldogságtol., a melyet az ö teremptöjök készitet nékik menyben.

Erre valo nézve kedves fiam akarván tegedet arra inteni, hogy még iffiu korodban kaptsollyad magadot ajó erkölcshöz; mindenek elöt azt adom elödben hogy te mi vagy, és hogy mi végre teremptettél, azért hogy fel ébreszelek abbol a feledékenységböl. a mely oly közönséges, és oly veszedelmes az embereknek, ugy hogy üsmervén utolso végedet., buzgoságal suhajtozál az után, és hogy még idején azon légy minden tehettségedel., hogy azt el érhesed

Légy figyelmeteségel kedves fiam, és visgáld meg ezt ahárom dolgot, hogy mi vagy. hogy kitsoda az, aki tégedet azá alkotot ami vagy, és miért teremptet

Elöször, ember vagy, az az, hogy fel vagy ékesitve értelemel és okoságal., olyan testböl állasz, amelynek alkotmánya tsudálatos, és olyan okos, és értelmes lélekböl, mely az Isten képére teremtetett, leg tekélleteseb is vagy minden láthato teremtet állatoknál.

Masodszor, nem te voltál magadnak alkatoja. mivel a lehetetlen. hanem mástol vetted mind azt. ami vagy, és kitöl vetted azt. hanem attol. aki a menyet és a földet teremtette., és aki kezdője mindennek, ugyan öis formálta testedet, az anyádnak méhiben, és teremtette lelkedet hatalmával, te egy Istennek vagy munkája, egy Isten ate Atyád, és a földön lévö atyádon kivül, vagyon olyan más Atyád a menyben, akinek magadal tartozol egészen,

Harmadszor de miért teremtet az Isten tégedet? vigyáz erre fiam, mondám hogy miért, és mitsoda végre gondolod hogy evilágra hozot az Isten? azérté hogy eleget tévén az érzékenységeknek, agyönyörüségekben ély hogy joszágokot gyüjcs, hogy ditsöséget. és hirt, nevet, szerezhes az emberek közöt., ? éppen nem ezekért., oly nemes lélek mint a tiéd, nem rendeltethetik olyan alá valo, és veszendö dolgokra: mivel agyönyörüség keserüségé változik, a gazdagságok el vesznek., a ditsöség el mulik. hát azérté hogy sokáig maradgy aföldön aboldogságodot ót keresed. és ez életen kivül többet ne kivány. ha ez ugy vagyon, semmi külömbség nintsen közötted, és az oktalan állatok közöt., az a nemes lélek, a melyet az Isten adot néked, és amelyet fel ékesitette értelemel. akaratal. és elmével. és a ki minden üsmerettségre alkalmatos, nem mutattyaé meg néked. hogy fellyeb valo végre teremtettél, tsak a magad formája, az egyenes tested, a fent valo fejed, a szemeid az ég felé fordulva, :(ez a forma ellenkezik az oktalan állatokéval.:) nem mutattyaé meg néked, hogy nem a földért teremtettél.

[4] Pronaque Cum Spectent animalia caetera
terram.
os homini dedit Coelumque tueri.
Jussit, et erectos ad sidera tollere vultus.

Az oktalan állatok a földért teremtettek. ót vagyon az ö boldogságok. ugyan ezért is mást nem tekintenek tsak a földet, de te kedves fiam, amenyért teremtettél. ugyan ót ate lako helyed. ugyan onnét is eredtél: ate lelked menyböl jöt, viszáis kel oda térni.

De mit látz amenyben olyat, a mi tégedet boldogá tehesen. ? valyon az a szép tsillagos égé, a [5] napé. az a szép munkája az Istennek. és mind a valami nagy és tsudálatos az égben ? egyike [6] sem ezek közül, mind ezek nem tehetnek tégedet boldogá., ezeket az Isten sokal aláb valoknak rendelte náladnál, a te szolgálatodra teremtette, és éppen nem. azért. hogy boldogságodra legyenek. egy szoval visgáld meg az egész világot. és mind azt valami nagy és tsudálatos az Isten teremtésiben, mind azok tégedet boldogá nem tehetnek, és az Isten tégedet egyikért sem teremptet ezekért.

[7] Miért teremtet tehát. ? tsak egyedül magáért, hogy ötet birjad, és hogy véle ély amenyekben. a leg szeb teremtet állatit, nem itélte hozád méltónak, hanem magát adta hogy boldogságod legyen. ugyan ezért is adot néked a maga képére teremtetet lelket, a mely ötet birhasa, és amely ezen okból. soha meg nem elégszik ezen életben valo jokal. és gyönyörüségekel. a mint ezt ki ki tapasztalhattya magában.

Nem ateremtet allatokért teremtettél tehát kedves fiam, hanem ateremtöért. ate utolso veged [8] nem a hogy a teremtet dolgokat birjad, hanem az Istent magát. azért teremptettél. hogy a boldogságod. alegyen., hogy birjad a menyben lévö Istent,. és uralkodgyál véle a meg foghatatlan boldogságban, és azt menyi ideig ? örökké; az az. anyi ideig, amelynek soha vége [9] nem lesz. és amely addig fog tartani. valamedig az Isten maga, ihon erre a nemesi végre rendeltettél: ihon az örökség a melyet ate menyei atyád. készitet néked. erre a végre teremptet teged, és erre tzéloz az egész láthato világnak teremtése., a melyet a te hasznodra. és a maga ditsöségire teremtette.

Ez igy lévén, szály egy kevesé magadban, és vigyáz két dologra,

Elöször. mit tselekedtél mind ekoráig azért a boldog végért, a melyre az Isten rendelt tégedet, ohajtottadé azt szivesen. igyekeztélé azon hogy arra érdemes lehes. oh' talám soha meg arrol nem gondolkodtál valojában: talám egészen el távoztál attol. avétekel tellyes életedel, követvén aközönséges embereket, kik hátat forditanak annak aboldog hazának, amelyben az ö menyei attyok hija öket, oh' emberi vakság mely nagy vagy ! oh' kedves fiam mint szánlak. ha teis azok közül valo vagy.

Erre valo nézve tekinsd meg másodszor hogy mit kell tselekedned ezután azért aboldog végért a melyre hivattál. meddig leszen a, hogy oly keveset gondolkodgyál kedves házádrol, ? meddig fogod el felejteni amenyet, oh' menyei gyermek., ki az egböl jöttél, és aki az égért [10] teremtettél. ? oh ! ember, mondgya chrysologus szent péter. mi közöd néked a földhöz. te aki azt vallod hogy az égböl jöttel, amidön azt mondod. Mi Atyánk ki vagy amenyekben., ? ez a

mennyei eredet arra kötelez. hogy aföldön olyan életet ély, mely illendö legyen amenyhez, ha másként élsz meg gyalázod amenyet, és meg kisebitted menyei eredetedet. kedves fiam ted fel magadban. hogy ohajtani fogod azt aboldog véget amelyért teremtettél, és munkálkodgyál szorgalmatoságal hogy arra méltó lehes. az Isten fiához illendö életel., aki is arra rendeltetet hogy a menyet, és az Istent magát birja.

forrás és folytatás:
http://mek.oszk.hu/09000/09000/html/mikes4.htm